

Descartes-tal, vagy Mill Stuarttal. Legfeljebb abban látok egy kis elfogultságot, hogy a modern logikusok közt épen az angolokat részesíti különösen figyelembe, de ezen sem akadhatunk fenn.

A logikának mai kifejlődése szerint három részből kell állania. Külön részben kell tárgyalni a fogalomról és az ítéletről való tudnivalókat. A logika feladata és tárgya ott kezdődik, ahol a pszichológia a lelki jelenségek csoportjába a logikai asszociációt beilleszti. A logika a fogalmat nem mint lelki alkotást, hanem mint a tárgynak a képét tekinti, s a fogalmi gondolkodás normatív elemeinek kifejtése tulajdonképpen a második résznek, a dialektikának a tárgya. A régiek bölcséletében egészen Descartesig csak ez a második rész foglalt helyet, míg a harmadik rész, a kritika, amelyben az ismerő tehetségünk megbízhatóságát, s ismereteinknek a tárgyi valósággal való megegyezését fejtegeti a logika, csak a legújabb kor terméke.

Jevons könyve igazában csak dialektika, míg a noetikai problémákat szándékosan kerüli. Általánosabb fejezetek a XXII. és XXIII., amelyekben az állítmány mennyiségbeli megállapításáról, illetőleg Boole logikai rendszeréről szól, amelyek tulajdonkép a közvetlen következtetésnek technikai magyarázatát, illetőleg szellemes értelmezését adják.

Nagyon sok újabb logikában elhanyagolt részt tárgyal *Jevons* a XIV. fejezetben a gondolkodás törvényei címén, amely nélkül a következtetés egyáltalán nem érthető.

Jevons a logikát úgy határozza meg, hogy az a «következtetés tudománya» (1. l.) vagy azoknak a szükségszerű gondolkodási törvényeknek a tudománya, amelyeket szem előtt kell tartanunk, ha következetesen akarunk érvelni és nem akarunk önmagunkkal ellentmondásba keveredni. (8. l.) és eszerint az egész logikát a I. fogalmak, II. az ítéletek, III. a következtetések c. fejezetekre osztja, amelyhez negyedik rész gyanánt a módszerről szóló fejezet járul.

A fordítás világos, gördülékeny, a terminusokban következetes. A könyvet, melegen ajánljuk a szaktársak figyelmébe.

*

Bihari Ferenc.

Max Walter: *Zur Methodik des neusprachlichen Unterrichts.* Vorträge während der Marburger Ferienkurse 1906. und 1908. «Musterschule» in Frankfurt A. M. Marburg in Hessen. N. G. Elwert'sche Verlagsbuchhandlung. 1908. 8-ad rétet 68. lap.

Walter Miksa, a frankfurti «Musterschule» nevű intézet igazgatója, a márburgi szünidei tanfolyam hallgatóinak intézetében az idegen nyelvek tanítására vonatkozó módszerről számol be. Ezen

módszer a *direkt módszer*, vagyis az idegen nyelvek tanításánál az anyanyelvnek lehető mellőzése.

Walter ezt az eljárást hat fejezetre felosztva mutatja be. Módszere különösen a szemléltetésen alapszik. Az előforduló ismeretlen szavakat a tanulók a tanár bemutatásaiból, képekből vagy magából a cselekmények végrehajtásából tanulják be. Például a levélírást a tanár tényleges levélíráásából tanulják meg ily módon: Je lis la lettre, je plie la lettre, je déplie la lettre, je réplie la lettre, je mets la lettre dans l'enveloppe; és így tovább. Ami különben egészen Guoin módszeréhez hasonlít. Az olvasmányokat a tanár tehát teljesen mellőzi, az előforduló szavakat pedig képek vagy rajzok bemutatása által ismerteti.

Persze e methodust népesebb osztályokban alig lehet használni és csak akkor célszerű, ha az osztályban legfeljebb 30 tanuló van, ami pedig a legkritikább esetben fordul elő.

A nyelv praktikus elsajátítására tényleg ez a módszer a leghelyesebb, habár szó fér ahhoz, vajjon az «A Paris, A Paris sur mon petit cheval gris» c. verseske alapján feltett egyhangú kérdések, minők: Quel cheval va à Paris? Quel cheval est gris? Ou va le cheval gris? Est-ce que le premier cheval est gris? — hosszabb időre le tudják-e kötni a tanulók érdeklődését.

Szerzőnk már most a felsőbb osztályokban az olvasmányok miképen való tárgyalására tér át, mely célból Ernest Lavisse: «Recits et entretiens familiers sur l'Histoire de France» c. művét veszi alapul. A præparálás teljesen az iskolában történik és csak a legfelsőbb osztályban otthon.

Az iskolai præparálás úgy történik, hogy a tanár csak azoknak a szavaknak az értelmét kérdezi, amelyeket a tanuló már ismer; később megfordítva történik a dolog: nem az ismert, hanem az ismeretlen szavakat kérdezi a tanár a tanulótól. A szerző megjegyzi, hogy ilyen præparálásnál kezdetben az olvasókönyvet mellőzzük, csakis a tanár olvassa fel hangosan a præparálandó részt és csak miután a tanuló jól, helyesen megértette a szöveget, következik a tárgyalandó szövegnek a táblán való felírása és csak ezután olvassák a tanulók magában az olvasókönyvben.

Walter könyve kétségkívül igen érdekes; hasznavehetőbbé teszi azt még az a körülmény is, hogy a szerző methodusának megértésére könyvében sok példát is mutat be.

Téri József.